

Vihreät nuoret

Vihreiden nuorten ja opiskelijoiden liitto ry

Kaupunkivisio

Hyväksytty hallituksen kokouksessa 26.10.2024

Osio 1. Kestävät kaupungit ovat kukoistavia kaupunkeja

Toimiva kaupunki on elinympäristö, joka täyttää asukkaidensa taloudelliset, sosiaaliset ja kulttuurilliset tarpeet. Kaupunki torjuu ilmaston kuumenemista ja ehkäisee luontokatoa pitämällä huolta kaupunkiluonnon monimuotoisuudesta ja sen laajasta elinkirjosta. Lähiluonnolla on itseisarvonsa ja merkittävä rooli hyvinvoinnin tukijana.

Hyvinvointialueiden perustamisen myötä monilla kaupungeilla on mahdollisuus keskittyä entistä enemmän elämänlaatua ja hyvinvointia edistäviin palveluihin. Vaikkakin hyvinvointialueet vastaavat sosiaali- ja terveyspalveluista, on kaupunkien rooli ehkäistä tarvetta kyseisille palveluille, jotta entistä harvempi joutuisi turvautumaan sosiaali- ja terveyshuollon palveluihin.

Kestävä kaupunki rakentuu kestäväälle talouspohjalle. Se tarkoittaa nimenomaan ennaltaehkäiseviin toimiin panostamista ja tulevaisuuteen katsovia päätöksiä. Kestävälle pohjalle rakennetut kaupungit huolehtivat luonnon monimuotoisuudesta, investoivat tulevaisuuteen kuten koulutukseen ja harrastusmahdollisuuksiin sekä tukevat jokaisen kuntalaisen osallisuutta päätöksentekoon.

Kaupungin vaikutus ulottuu paljon keskuskaupungin rajoja laajemmalle, minkä vuoksi kaupunkeja tulee tarkastella toiminnallisina, kuntarajoista riippumattomina kaupunkiseutuina. Yhteistyöhön niin kaupunkien välillä kuin myös kolmannen ja yksityisen sektorin kanssa on keskeistä panostaa, jotta kaupunkiseudut voivat kukoistaa hyödyntämällä jokaisen yhteistyökumppanin erityisosaamista.

28 **Tavoite 1. Luodaan monenlaisia tapoja vaikuttaa ja osallistua**

29 Kestäviä ja asukkaidensa näköisiä kaupunkeja, voimme saavuttaa ainoastaan
30 kaupunkilaisten ääntä kuulemalla. Tähän tarvitsemme vahvoja kaupunkidemokratian
31 rakenteita ja reittejä tulla kuulluksi. Nämä reitit ovat kuitenkin turhia, ellei kukaan tiedä
32 niistä. Siksi vaikuttamisen reittejä tulee kohdentaa oikein, huomioiden asukkaiden
33 moninaiset tarpeet. Vaikuttamisen reittien mainostamiseen tulee panostaa rahallisesti,
34 jotta viesti tavoittaa mahdollisimman suuren yleisön.

35 Vaikuttamispaikkoja on myös vietävä kuntalaisten luokse, sillä on tunnistettava, että
36 kaikilla ei vielä ole yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua ja ottaa selvää kunnan
37 ajankohtaisista asioista. Lisäksi vaikuttamismahdollisuuksien on oltava tosiasiallisia,
38 mikä edellyttää kunnilta läpinäkyviä ja avoimia päätöksenteon rakenteita sekä
39 konkreettisia toimenpiteitä osallisuuden edistämiseksi. Aito osallisuus tarkoittaa sitä,
40 että kuntalaisia ja asianosaisia kuullaan suunnittelu-, päätös-, toimeenpano- ja
41 seurantavaiheissa niin, että kuntalaisten mukana ololla on todellista merkitystä
42 lopputulokseen.

43 Päätöksenteon osallistumisen mahdollisuuksia on monipuolistettava esimerkiksi,
44 verkkokyselyin, suunnittelukävelyin, sovelluksin, pilotoinnin ja osallistavan budjetoinnin
45 kautta. Lisäksi nuorten äänen on kuuluttava kunnissa paremmin, mikä edellyttää
46 äänestysikärajan laskua 15 ikävuoteen. Lisäksi kuntia on edellytettävä tekemään
47 vaikutusarviointeja omista päätöksistään suhteessa eri ihmisryhmiin kuten
48 opiskelijoihin, vähemmistöihin sekä lapsiin ja nuoriin. Kun kuntalaiset voivat olla
49 oikeasti osana päätöksentekoa ja heidän moninaiset taustansa huomioidaan tulee
50 päätöksistä oikeutetumpia sekä aikaa kestäviä.

51

52 **Konkreettiset toimenpiteet:**

53 **KUNNAT:** Otetaan käyttöön osallistuva budjetointi kaikissa kunnissa ja luodaan siitä
54 pysyvä tapa osallistua kaupungin päätöksentekoon.

55 **KUNNAT:** Nostetaan kuntalaisten tietoisuutta kuntalaisaloitteesta ja kannustetaan sen
56 käyttämiseen.

57 **KUNNAT:** Nuorisovaltuustoille ja muille vaikuttamistoimielimille tulee myöntää
58 jokaisessa kunnassa puhe- ja läsnäolo-oikeudet kaupunginvaltuuston,
59 kaupunginhallituksen, lautakuntien ja seudullisten lautakuntien kokouksiin sekä suora
60 aloiteoikeus kaupunginvaltuustoon.

61 **KUNNAT:** Tarjotaan mahdollisuuksia tutustua ja osallistua kaupunkisuunnitteluun
62 oppilaitosyhteistyön ja tapahtumien avulla.

63 **KUNNAT:** Hyödynnetään kolmatta sektoria vähemmän edustettujen kaupunkilaisten
64 kuulemisessa.

65 **KUNNAT:** Edistetään hankkeita, joissa asukkaat pääsevät itse suunnittelemaan tulevia
66 alueita ja niiden ympäristöä ja pidetään huolta, että jokainen kaavaprosessi lähtee
67 asukkaiden osallistumisesta esimerkiksi kansalaispaneelien kautta.

68 **KUNNAT:** Edellytetään kunnan kaikilta päätöksentekoilimilta avoimuutta esimerkiksi
69 suoratoistamalla ja tulkaamalla julkisia kokouksia.

70 **KUNNAT:** Kiinnitetään huomiota siihen, että päätöksistä tehdään vaikutusarviointeja
71 erityisesti aliedustettujen ryhmien näkökulmasta.

72 **KUNNAT:** Vastataan paikallisiin tarpeisiin ja varmistetaan kaupungin hallinnon
73 alueellinen tasavertaisuus perustamalla kaupunginosavaltuustoja.

74 **VALTIO:** Kuntavaalien äänestysikärajaa tulee laskea 15 ikävuoteen.

75

76 **Tavoite 2. Investoidaan tulevaisuuteen**

77 Kestävä taloudenhoito kunnissa perustuu sosiaaliseen, ekologiseen ja taloudelliseen
78 kestävyYTEEN. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että ei ole mielekästä tukea
79 kehityssuuntia, jotka ovat taloudellisesti tehokkaita, mutta heikentävät pidemmällä
80 aikavälillä ihmisten hyvinvointia ja ekologista resilienssiä. Talouskasvua ei tule
81 kannattaa sokeasti ilman, että huolehditaan sääntelystä, mikä mahdollistaa kestävä
82 kasvun niin ekologisesti kuin sosiaalisestikin.

83 Tulevaisuuden kestävässä kunnissa nähdään yhtä vaalikautta ja omaa budjettikautta
84 pidemmälle tekemällä investointeja, jotka tukevat kuntalaisten osaamista sekä

85 hyvinvointia ja varmistavat elinkelpoisen ympäristön. Tämä edellyttää taloudellisten
86 resurssien kohdentamista kehityskohtiin, jotka tukevat esimerkiksi osaamisen kasvua ja
87 eriarvoisuuden vähenemistä.

88 Koulutukseen tulee panostaa niin, että opiskelijoille turvataan riittävä tuki. Näin
89 voidaan puuttua eriarvoisuuskehitykseen jo varhaisessa vaiheessa. Lisäksi järjestö ja
90 vapaa-ajan toiminnan moninaisia mahdollisuuksia on tuettava kunnan toimesta, jotta
91 voidaan estää syrjäytymistä ja vahvistaa ihmisten hyvinvointia.

92 Ympäristön ja ilmaston tilaa on suojeltava esimerkiksi saastuttaja maksaa -periaatteen
93 mukaisesti. Lisäksi kuntien on otettava aktiivinen rooli ilmasto- ja luontokatokriisin
94 torjunnassa sekä varautua ja sopeutua väistämättömiin ilmasto- ja
95 ympäristökatastrofeihin.

96

97 **Konkreettiset toimenpiteet:**

98 **KUNNAT:** Korotetaan kiinteistöveroja kuntatalouden turvaamiseksi ja varallisuuserojen
99 suitsimiseksi. Kohdennetaan kiinteistövero ensisijaisesti maan arvoon maan
100 arvonnousun aiheuttaman varallisuuserojen kasvun hillitsemiseksi.

101 **KUNNAT:** Investoidaan koulutukseen varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle asti niin,
102 että voidaan kasvattaa kuntalaisten osaamistasoa ja pienentää eriarvoisuuskehitystä
103 pidemmällä aikavälillä.

104 **KUNNAT:** Tarjotaan kuntalaisille ilmaisia harrastusmahdollisuuksia hyvinvoinnin
105 lisäämiseksi.

106 **KUNNAT:** Rakennetaan erihintaisia asumisvaihtoehtoja ja estetään asunnottomuutta.

107 **KUNNAT:** Edistetään kulutuksen vähentämistä tukemalla vaihdantatalous-, lainaus- ja
108 yhteisomistushankkeita sekä yhteiskäyttötiloja.

109 **KUNNAT:** Näytetään esimerkkiä vastuullisena työnantajana palkkaamalla vakituisesti
110 olemassa oleviin tehtäviin vakinaisia työntekijöitä ketjutetuilla määräaikaisilla
111 työsuhteilla ja erilaisilla harjoittelijoilla keplottelun sijaan.

112 **KUNNAT:** Lisätään työn joustavuutta esimerkiksi osa-aikatyön tekemistä
113 helpottamalla.

114 **VALTIO:** Mahdollistetaan kiinteistöverotuksessa maan ja rakennusten arvon
115 verottaminen erikseen ja verotetaan ensisijaisesti maan arvoa.

116

117 **Tavoite 3. Kaupungit tarvitsevat enemmän rohkeutta**

118 Viimeisinä vuosina on huomattu, että kaupunkien vetovoimaisuus ja elinvoima
119 lisääntyvät nimenomaan rohkeiden päätösten avulla. Kaupungit kaipaavat rohkeutta
120 suuriin investointeihin, joiden avulla kehittyvät entistä toimivimmiksi kaikilla
121 sektoreilla.

122 Kaupungeissa kannattaa tehdä investointeja kestävään ja sujuvaan liikkumiseen niin
123 kaupungin sisällä kuin myös lähialueille. Rataverkoston lisääminen parantaa
124 kaupunkien ja alueiden vetovoimaisuutta sekä antaa yhä useammalle vapauden liikkua
125 ilman yksityisautoja. Kaupunkitilan viihtyvyyteen ja kaikille vapaaseen tilaan tulee myös
126 panostaa.

127 Kaupunkien tulee olla paikkoja, missä ihmiset, eläimet ja luonto voivat hyvin. Tämä voi
128 edellyttää isoja sekä innovatiivisia uudistuksia. Esimerkiksi kaupunkilaisille voidaan
129 tarjota vuosittaisten ilotulitusten sijaan valotaide-esityksiä. Kaupunkiviihtyvyyttä
130 voidaan parantaa poistamalla parkkipaikkoja ja autoteitä korvaamalla ne terasseilla ja
131 kevyen liikenteen väylillä.

132

133 **Konkreettiset toimenpiteet:**

134 **KUNNAT:** Kaupungit raiteille! Edistetään raitioteiden ja lähijunaverkoston rakentamista
135 suurilla kaupunkialueilla.

136 **KUNNAT:** Edellytetään kunnilta feminististä kaupunkisuunnittelua, mikä tarkoittaa
137 muun muassa kävely- ja pyöräteiden kunnossapidon sekä huollon priorisointia
138 talviaikaan.

139 **KUNNAT:** Mitataan toimintaa talousmittareiden ohella erilaisilla hyvinvointimittareilla.

140 **KUNNAT/VALTIO:** Kielletään ilotulitteiden käyttö ja kehitetään eläinten ja luonnon
141 kannalta kestävämpiä tapoja juhlia.

142 **VALTIO:** Perustetaan kaupunkipolitiikan arviointineuvosto, joka arvioi tehdyn
143 kaupunkipolitiikan tehokkuutta suhteessa tavoitteisiin.

144 **VALTIO:** Lisätään kaupunkien itsenäisyyttä niitä koskevissa päätöksissä.

145

146 **Osio 2. Kaupunkikulttuuri ja vapaa-ajan palvelut ovat** 147 **yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin kulmakiviä**

148 Kulttuuri- ja vapaa-ajan palvelut edistävät kuntalaisten hyvinvointia ja vahvistavat
149 keskustelevaa demokratiaa. Nämä palvelut tarjoavat mielekästä tekemistä ja
150 ennaltaehkäisevät ilmiöitä kuten syrjäytymistä vastaten yhteisöllisyyden puutteeseen.

151

152 **Tavoite 1. Osalliset kaupungit**

153 Kaupungit kuuluvat kaikille, meillä ei ole varaa jättää yhden yhtä asukasta, yhteisöä tai
154 ryhmää ulkopuolelle. Kaikilla asukkailla on oltava yhdenvertaiset mahdollisuudet elää
155 omana itsenään ilman pelkoa syrjityksi tulemisesta.

156 Valitettavasti monet vähemmistöihin kuuluvat joutuvat edelleen syrjinnän ja
157 epäoikeudenmukaisuuden uhreiksi. Näin ei kuulu olla. Meidän on tunnistettava
158 ongelma ja puuttua siihen. Keskustelu syrjinnästä ja siihen puuttumisesta on
159 useimmiten pinnallista, tarvitsemme enemmän kunnianhimoa ja konkreettisia tekoja.

160 Osallisessa kaupungissa on jokaisella asukkaalla lähtökohdista riippumatta eväät ja
161 tukipalvelut onnelliseen elämään. Tässä aiheessa ei voi korostaa liikaa
162 ennaltaehkäisevien palveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden merkitystä.

163

164

165

166 **Konkreettiset toimenpiteet:**

167 **KUNNAT:** Kehitetään kielikoulutusta ja selkeytetään uusien kaupunkilaisten tapoja
168 integroitua uuteen ympäristöön.

169 **KUNNAT:** Ennaltaehkäistään segregoitumiskehitystä panostamalla erityisesti sen
170 vaarassa oleviin kaupunginosiin.

171 **KUNNAT:** Lisätään esteettömyyskoordinaattorien määrää ja tehdään kuntakohtainen
172 saavutettavuussuunnitelma.

173 **VALTIO:** Helpotetaan maahanmuuttoa ja luovutaan työvoiman tarveharkinnasta.

174

175 **Tavoite 2. On aika arvostaa ja tukea kolmannen sektorin asiantuntemusta**

176 Kolmannen sektorin toimijoiden ja kaupunkilaisten spontaanien yhteenliittymien
177 merkitys kaupunkien vireydelle ja houkuttelevuudelle pitää tunnistaa ja kaupungin
178 tulee huomioida näiden toimijoiden tarpeet.

179 Lupakäytäntöjen tulee joustaa, ja kaupungin tulee mahdollistaa esimerkiksi tapahtumien
180 järjestäminen yhteisissä tiloissa. Tyhjien ja vajaakäyttöisten tilojen kokeilevaan kulttuuri-
181 ja hyötykäyttöön tulee kannustaa. Kirjastojen uuteen rooliin harrastustoiminnan ja
182 yhteiskäyttöisten hyödykkeiden, sekä palvelujen tarjoajana tulee panostaa.
183 Kaupunkitilan, aukoiden ja muiden julkisten tilojen tulee olla kaupunkilaisten
184 käytettävissä monipuolisesti kaikkina vuodenaikoina. Kaupunkirakenteen tyhjille
185 pinnoille tulee mahdollistaa katukuvaa elävöittävien muraalien ja laillisten
186 katutaideseinien maalaaminen. Suunnittelun tulee olla ihmislähtöistä ja tuottaa
187 virikkeellistä katseen tason kaupunkia, joka lisää viihtyisyyttä sekä turvallisuuden
188 tunnetta. Eri kaupunginosien ominaispiirteet ja paikallisidentiteetti tulee huomioida ja
189 niiden kulttuuritarjontaa ja kaupunkilaisten kohtaamisia voidaan tukea
190 palvelukeskuksissa, joissa voi sijaita esimerkiksi kirjasto, teatteri, aikuisopisto sekä
191 muut vapaaseen oleskeluun soveltuvat tilat.

192

193

194

195

196 **Konkreettiset toimenpiteet:**

197 **KUNNAT:** Tunnustetaan kolmannen sektorin toimijoiden ja spontaanien
198 yhteenliittymien merkitys kaupungin kulttuurielämälle ja tuetaan niiden toimintaa.

199 **KUNNAT:** Tarjotaan harrasteryhmille ilmaiseksi kaupungin tiloja, kaupunkilaisten
200 hyvinvoinnin ylläpitämiseksi ja syrjäytymisen estämiseksi.

201 **KUNNAT:** Kiinnitetään huomiota kohderyhmiin, luodaan tekemistä kaikille
202 käyttäjälähtöisesti toteuttaen asukkaiden toiveita ja tarpeita

203 **KUNNAT:** Luodaan kaupunkilaisille avointa vapaata kaupunkitilaa. Helpotetaan tyhjen ja
204 vajaakäyttöisten tilojen käyttöä ja kevennetään niihin liittyviä lupamenettelyjä
205 mahdollisuuksien mukaan.

206 **KUNNAT:** Tuetaan matalan kynnyksen virkistys- ja liikuntapalveluita tuottavia
207 kolmannen sektorin toimijoita.

208 **KUNNAT:** Otetaan käyttöön harrastussetelit kannustimeksi nuorten harrastamiseen.

209 **KUNNAT/VALTIO:** Lakisääteisesti kuntien ja valtioiden järjestämisvastuulle kuuluvia
210 tehtäviä ei jätetä kolmannen sektorin varaan.

211

212 **Tavoite 3. Ei unohdeta nuoria**

213 **Konkreettiset toimenpiteet:**

214 **KUNNAT:** Luodaan turvallisia kohtaamispaikkoja sinne missä nuoria on. Kaupunkien
215 tulisi hyödyntää julkisia paikkoja, kuten kauppakeskusten tyhjiä tiloja matalan
216 kynnyksen kohtaamispaikkojen luomiseen.

217 **KUNNAT:** Tuetaan nuorten työllistymistä kesätyöseteleiden määrää lisäämällä ja
218 tuetaan nuoria yrittäjiä starttirahalla.

219 **KUNNAT:** Lisätään nuorisotyötä kouluihin ja harrastuspaikoille sekä lisätään etsivän
220 nuorisotyön rahoitusta niin, että voidaan ehkäistä kiusaamista ja yksinäisyyttä.

221 **KUNNAT/VALTIO:** Tuodaan koulunuorisotyö kaikkiin Suomen kouluihin ja taataan sille
222 pysyvä rahoitus.

223 **KUNNAT/VALTIO:** Tuetaan jokaista nuorta löytämään itselleen sopiva harrastus
224 esimerkiksi perustamalla harrastuskoordinaattorin virka sekä tukemalla nuorten
225 maksutonta harrastamista. Toteutetaan harrastamisen Suomen malli koko maan
226 laajuisesti sekä peruskouluissa että toisella asteella

227 **KUNNAT/VALTIO:** Edellytetään jokaista kuntaa laatimaan nuorten syrjäytymisen
228 ehkäisyyn toimintasuunnitelma.

229 **KUNNAT/VALTIO:** Otetaan käyttöön kaikessa nuoria koskevassa päätöksenteossa
230 nuorivaikutusten arviointi. Kuullaan osana nuoria koskevaa päätöksentekoa kunnassa
231 toimivien oppilaitosten oppilas-, opiskelija- ja ylioppilaskuntia.

232

233 **Osio 3. Asukaslähtöinen kaupunki**

234 **Tavoite 1. Tehdään 15-minuutin kaupungeista totta**

235 **Konkreettiset toimenpiteet:**

236 **KUNNAT:** Vahvistetaan lähijunaliikennettä ympäri Suomen ja rakennetaan seisakkeita
237 vilkkailla alueilla liikkumisen tehostamiseksi.

238 **KUNNAT:**Parannetaan pyöräteiden kunnossapitoa ja varmistetaan pyöräteiden
239 jatkuvuus sujuvan liikkumisen mahdollistamiseksi.

240 **KUNNAT:** Tiivistetään kaupunkirakennetta, tuetaan pienyrittäjiä ja kivijalkaliikkeitä
241 massiivisten kauppakeskusten sijaan.

242 **KUNNAT:**Huolehditään, että kävelytiet ovat viihtyisiä ja turvallisia kaikille lisäämällä
243 katuvalaistusta, katukulttuuria ja kasvillisuutta.

244 **KUNNAT:** Alennetaan joukkoliikennelippujen hintaa ja pidetään huolta, että
245 erityisryhmille kuten opiskelijoille ja nuorille on vähintään 50% alennus.

246 **KUNNAT:** Edistetään yhteiskäyttöisten kulkuneuvojen tarjontaa sekä turvallista että
247 sujuvaa käyttöä.

248 **KUNNAT:** Rakennetaan joukkoliikenneasemille helposti saavutettavia
249 pyöräpysäköintiparkkeja joukkoliikenteen ja pyöräilyn yhdistämiseksi.

250 **KUNNAT:** Edistetään kaupunkipyöräjärjestelmien kehittämistä ja käyttöönottoa.

251

252 **Tavoite 2. Tehdään kaupunkien keskustoista viihtyisiä**

253 **Konkreettiset toimenpiteet:**

254 **KUNNAT:** Muutetaan keskustoissa sijaitsevia katuja kävely- ja joukkoliikennebaanoiksi.

255 **KUNNAT:** Puututaan turhaan autoiluun muun muassa ruuhkamaksuilla ja
256 saavutettavammalla joukkoliikenteellä.

257 **KUNNAT:** Huolehditaan kaupunkiluonnon monimuotoisuudesta toteuttamalla
258 rakennushankkeiden vaikutusarviointeja yhä tarkemmin.

259 **KUNNAT:** Suositetaan puurakentamista.

260

261 **VALTIO:** Valtion on investoitava yhä enemmän joukkoliikenteen kehittämiseen
262 liikenteen päästöjen vähentämiseksi.

263

264 **Tavoite 3. Korkea rakentaminen on tulevaisuutta**

265 **Konkreettiset toimenpiteet:**

266 **KUNNAT:** Kaavoitetaan riittävästi asuntoja vastaamaan kasvavaa kysyntää suurissa
267 kaupungeissa. Näin hillitään asuntojen hintojen ja vuokrien liian nopeaa kasvua.

268 **KUNNAT:** Luovutaan kaavojen kohtuuttoman matalista kiinteistöjen
269 maksimikorkeuksista.